

1. Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Samsonowie działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

2. Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących system kontroli wewnętrznej

Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, na podstawie opinii Komitetu Audytu. Bezpośredni nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Prezes Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

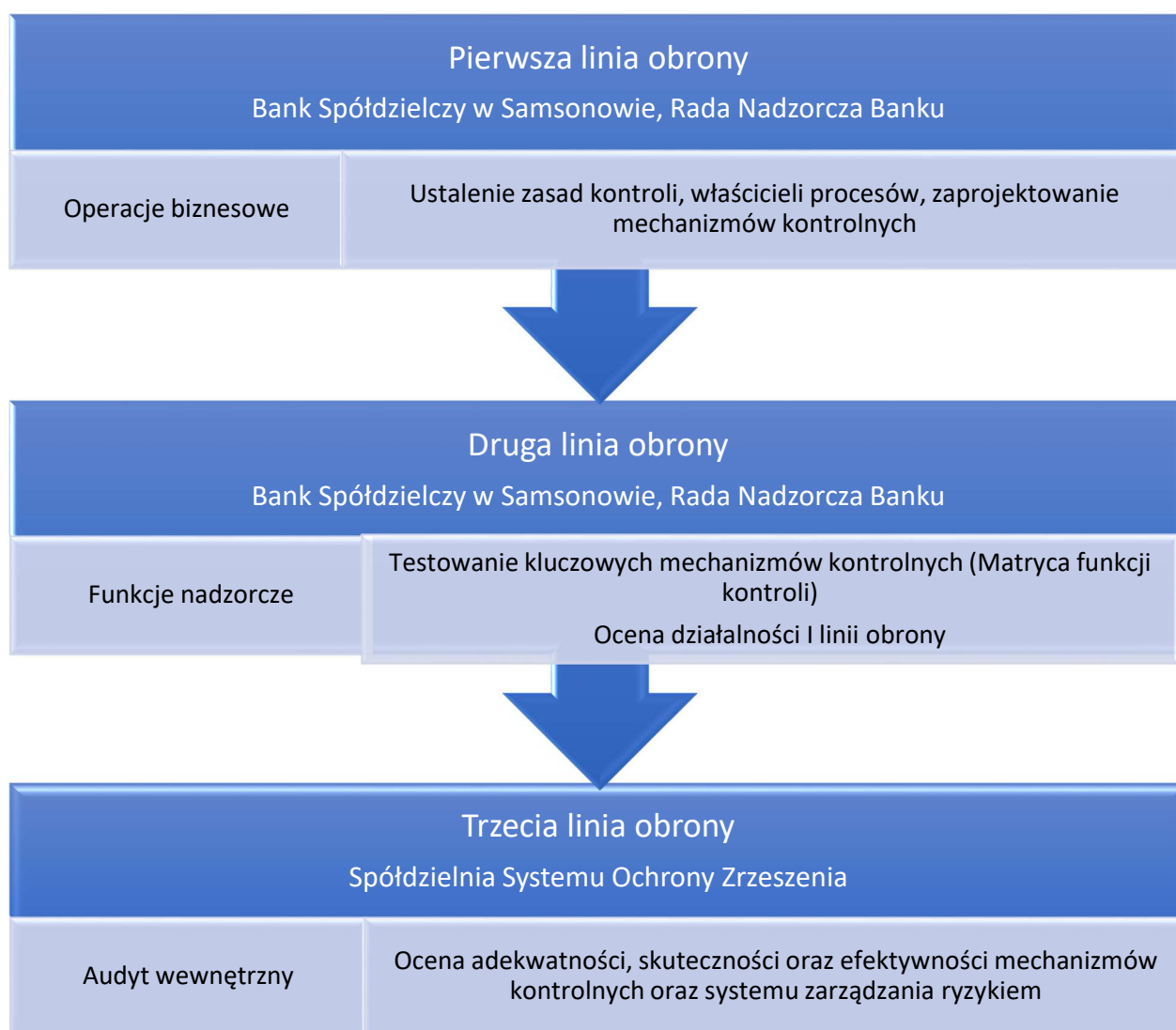
Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Stanowisko do spraw zgodności, oraz zapewnia niezależność tym komórkom.

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem do spraw zgodności oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

3. Schemat organizacyjny systemu kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i systemem kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach):

1. Pierwsza linia obrony (pierwszy poziom zarządzania) – komórki organizacyjne odpowiedzialne za podejmowanie ryzyka w trakcie działalności operacyjnej.
2. Druga linia obrony (drugi poziom zarządzania) – niezależna ocena ryzyka sprawowana przez komórki organizacyjne podporządkowane Prezesowi Zarządu, pełniącemu funkcję członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym.
3. Trzecia linia obrony (trzeci poziom zarządzania) – audyt wewnętrzny, sprawowany przez Spółdzielnię Systemu ochrony Zrzeszenia BPS.

4. Funkcja kontroli

System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się:
 - a. Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
 - b. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).
2. Stanowisko ds. zgodności.
3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcja kontroli wewnętrznej swym zakresem obejmuje w szczególności:

1. Sprawdzanie przestrzegania przepisów prawa oraz wewnętrznych regulacji i procedur, a także wyznaczonych limitów.
2. Sprawdzanie dokładności i prawidłowości danych księgowych.
3. Sprawdzanie bezpieczeństwa operacji i fizycznych zabezpieczeń dostępu.
4. Sprawdzanie przestrzegania uprawnień i autoryzacji.
5. Sprawdzanie zgodności działań na poszczególnych stanowiskach z zakresem czynności i odpowiedzialności.
6. Badanie, czy występuje rozdzielenie sprzecznych ze sobą funkcji i obowiązków, ze szczególnym uwzględnieniem niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje.

Efektywność funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej wymaga pełnego wykorzystania istniejących w Banku przepływów informacji.

Wszyscy pracownicy, którym przypisano sprawowanie funkcji kontrolnych, zobowiązani są do bieżącego wykorzystywania informacji kontrolnych i natychmiastowego podejmowania środków zaradczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu bądź przekazywania wniosków w tych sprawach do swoich zwierzchników.

5. Rodzaje kontroli

1. **Kontrola bieżąca** – każdy pracownik ma obowiązek stosowania mechanizmów kontroli, zawartych w wewnętrznych regulacjach Banku. W zakres kontroli bieżącej wchodzi również weryfikacja bieżąca pozioma i pionowa, której wymogi są określone w procedurach Banku.

2. **Kontrole planowane:**

- 1) **audyt wewnętrzny** – sprawowany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w zakresie oceny systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową.
- 2) **kontrole kierownicze** – testowanie poziome stosowania mechanizmów kontrolnych sprawowane przez przełożonych w stosunku do nadzorowanych pracowników,
- 3) **kontrole problemowe** – testowanie stosowania mechanizmów kontrolnych obejmujące badanie wybranych zagadnień lub przebiegu określonych czynności w jednej lub kilku komórkach organizacyjnych Banku, przez wyznaczone komórki organizacyjne Banku. Testowanie poziome występuje w przypadku kontrolowania komórek organizacyjnych przez inne komórki w ramach tej samej linii obrony. Testowanie pionowe występuje w przypadku gdy komórki pierwszej linii obrony są kontrolowane przez komórki organizacyjne drugiej linii obrony. Bank może w kontroli wewnętrznej wykorzystywać raporty kontroli zewnętrznych takich jak np. badanie sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, lustracja, wyniki kontroli instytucjonalnej czy audyt informatyczny.
3. **Kontrole doraźne** – postępowania wyjaśniające podejmowane na polecenie Prezesa Zarządu lub na wniosek Rady Nadzorczej Banku.
4. **Kontrole zewnętrzne** - w obszarach objętych wysokim ryzykiem takich jak np. działalność kredytowa, zarządzanie ryzykiem czy bezpieczeństwo środowiska teleinformatycznego i informacji Zarząd może podjąć decyzję o zleceniu kontroli instytucjonalnej Bankowi Zrzeszającemu lub kontroli zewnętrznej podmiotowi zewnętrznemu, który zapewni:
 - 1) odpowiednie kwalifikacje osób przeprowadzających kontrolę, potwierdzone odpowiednimi certyfikatami,
 - 2) wykorzystanie uznanych standardów międzynarodowych i dobrych praktyk,
 - 3) pełną niezależność przeprowadzanych kontroli.
5. **W zakresie działania Komórki ds. zgodności** - prowadzenie postępowania wyjaśniającego w zakresie zgodności, którego schemat opisuje obowiązujący w Banku Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności.

6. **Rola komórki ds. zgodności i Komitetu Audytu**

Stanowisko ds. zgodności w okresach rocznych sporządza sprawozdanie z przeprowadzonych testów. Sprawozdanie przedkładać jest Prezesowi Zarządu Banku w terminie do 30 dni roboczych po zakończeniu roku. Prezes Zarządu przekazuje raport z przeprowadzonych testów stosowania mechanizmów kontrolnych Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu.

W oparciu o sprawozdania z kontroli wewnętrznej oraz w oparciu o raport opracowany przez Komórkę ds. zgodności Zarząd przeprowadza weryfikację systemu kontroli wewnętrznej tj. mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej pod kątem:

1. Skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej,
2. Zgodności ze strukturą organizacyjną Banku (system zależności służbowych),
3. Dostosowania procedur bankowych do zmian przepisów zewnętrznych,

4. Funkcjonowania systemów informatycznych,
5. Obszarów ryzyka objętych systemem kontroli wewnętrznej,
6. Realizacji zaleceń pokontrolnych,
7. Zgodności niniejszego Regulaminu z przepisami zewnętrznymi.

Weryfikacja, uwzględniająca ocenę skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzana jest raz w roku do końca I kwartału każdego roku, a jej wyniki w formie pisemnej wraz z propozycją zmian są prezentowane Radzie Nadzorczej Banku oraz Komitetowi Audytu.

7. Ocena skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

Bank bada poziom skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o ustalone przez Bank wskaźniki. W ocenie systemu kontroli wewnętrznej Rada Nadzorcza wykorzystuje wyniki audytu wewnętrznego oraz raport komórki ds. zgodności. Rada Nadzorcza ocenia skuteczność i adekwatność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o opinię Komitetu Audytu w formie uchwały. Wyniki oceny i uchwałę o której mowa powyżej Bank przesyła do SSOZ BPS niezwłocznie po jej przeprowadzaniu.